

Okullardaki Müslüman Çocuklar

Bilgiler ve Öneriler

Müslüman çocukların okulla bütünleşmesi, eğitim sisteminin ve toplumun karşı karşıya kaldığı çözümü zor sorunlardan birini oluşturmaktadır. Çocukların geleceği için, okul, veliler ve toplum, bu süreçte sıkı bir işbirliği içinde olmalıdır. Bunun için, çeşitli görüşler arasında eşitliği gözetici bir dengeye ulaşmayı sağlayacak olan, birlikte kararlaştırılmış çalışma planlarına ihtiyaç vardır. Bu bildiri, bu çalışmalara bir katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Spor ve Yüzme Dersi

Spor dersi, okulun öğretim görevleri arasında yer almaktadır. Fakat bu ders sadece kız-erkek karışık gruplarda verilirse, ergenlik çağına gelen müslüman kız öğrencilerinin inancıyla çatışabilir.

Federal İdarî Mahkemenin 25. 08. 1993 (dosya no: 6 C 8.91) tarihli ilke kararına göre okul, imkanları dahilinde ve uygun olan bütün organizasyon gücünü sonuna kadar kullanarak, ergenlik çağındaki kızlar için ayrı bir spor dersini düzenlemekle ve uygulamaya koymakla yükümlüdür. Eğer okul bu yükümlülüğü yerine getirmese veya yerine getirecek durumda değilse, devletin öğretim ve eğitim göreviyle (anayasanın 7. maddesi, 1. paragrafı) inanç, vicdan ve iman etme hürriyetiyle ilgili hak (anayasanın 4. maddesi, 1. ve 2. paragrafları) arasındaki çelişki, kız öğrencilerin inanç hürriyetine öncelik vermek suretiyle çözülür: Kız öğrencilerin ve velilerinin dinî sebeplerden dolayı inandırıcı bir şekilde talep etmesi halinde, kız öğrencilerin spor ve yüzme dersinden muaf tutulması zorunludur.

Bununla birlikte sağlık, spor dersi branşı, toplumla ve okulla bütünleşme bakımından bir öğrencinin dersten muaf tutulması asıl amaç değildir. Bu nedenle, bu sorunla karşı karşıya kalan okulların, bilinçli bir şekilde kız ve erkek öğrencilerin ayrı ayrı göreceği bir spor dersinin düzenlenmesi için gerekli olan imkanları aramaları daha yerinde olacaktır. Kız ve erkek öğrencilerin birlikte katıldıkları bir spor dersi, en azından gelişim psikolojisi, pädagoji ve spor dersiyle ilgili sebeplerden dolayı sakıncalıdır. Örneğin bayan spor öğretmenleri kızlara ders verirken, erkek spor öğretmenleri de erkek öğrencilere ders verebilir. Diğer okulların bayan spor öğretmenleriyle işbirliği yapılabilir. Öğrencilerin aynı mekanda birlikte duş yapması da, müslüman kız öğrencileri için sık sık bir problem teşkil etmektedir. Kapatılabilir duş kabinlerinin olmaması halinde, örneğin duş yerleri bir perde ile birbirinden ayrılabilir. Dersten muafiyet dilekçesiyle ilgili bütün durumlarda, okulun kız öğrencilerle ve onların velileriyle birlikte, gerekli durumlarda dil ve din yönünden yardımcı olabilecek bir kişinin katılımını da sağlayarak, prensip olarak tarafların kabul edebileceği bir çözüm bulması önemlidir.

Sınıf Gezileri

Birkaç gün süren sınıf gezileri, öğretici geziler ve okullara ait çocuk ve gençlik kampları, okulda verilen dersi tamamlarlar, eğitim etkinliklerini zenginleştirirler ve öğrencinin okulla bütünleşmesini desteklerler. Bunlar çocuklara yeni tecrübeler kazandırır ve topluma ait olma duygusunu geliştirme amacı güderler. Bu nedenle bütün çocukların buna benzer okul etkinliklerine katılabilmesi gerekir.

Müslüman velilerin, çocuklarının bu tür etkinliklere katılmasıyla ilgili çekinceleri olması halinde, önce ilgili çekincelerin sebepleri hakkında, gerekli durumlarda dil ve din yönünden yardımcı olabilecek bir kişinin katılımını da sağlayarak velilerle bir görüşme yapılmalıdır.

Örneğin sınıf gezileri pahalı ve veli bunu söylemeye utanıyor olabilir. Fakat dinî hususlar da sebep olarak gösterilebilir (yemek, alkol tüketimi, kız ve erkek öğrenciler arasındaki çok yakın ilişki ve benzeri). Çeşitli görüşler arasında eşitliği gözetici bir denge aranırken, özellikle velilerin çözüm önerileri hesaba katılmalıdır. Birçok okulda, okulun eski kız öğrencilerinin, müslüman annelerin, ablaların veya üniversiteli kız öğrencilerin gezilere katılımının, uygun bir çözüm yolu olduğu ortaya çıkmıştır. Bunların refakatçi olarak, bütün kız ya da erkek öğrenciler için etkinliklere katılımı yerinde olur.

Cinsel Eğitim

Dersin içeriğinin ve sunuş metodunun, üreme ve cinsellik hakkında tarafsız bilgi verme sınırını aşması halinde, çocuklarının cinsel bilgi dersine katılmasını reddeden müslüman veliler vardır. Gerçi okul ilgili velilerin rızasını almadan cinsel eğitim verebilir; fakat böyle bir ders, farklı değerlere açık olmalı, velilerin eğitim hakkına ve onların cinsellik açısından önem taşıyan din ve dünya görüşü ile ilgili düşüncelerine saygı göstermelidir (Federal Anayasa Mahkemesi 47, 46, 69 ve devamı).

Bu nedenle prensip olarak, velilere yönelik uzun vadeli, büyük ölçüde dikkatli ve saygılı bir hazırlığın yapılması gereklidir. Bu dersin okulun zorunlu görevleri arasında yer aldığı konusunda velilere bilgi verilmelidir. Öğrencinin derse katılmaması okul tarafından mazeretsiz derse katılmama olarak değerlendirilir ve çocukların başarı düzeyinin düşmesine sebep olabilir. Ayrıca okul, okulda verilen cinsi bilgiler dersinin içeriği ve metodu hakkında velileri bilgilendirmekle yükümlüdür.

Tüm tarafların kabul edebileceği çözümlerin bulunabilmesi için, eğitim hedeflerinin ve velilerin eğitimle ilgili beklentilerinin itinalı bir şekilde iyice gözden geçirilmesi gereklidir. Veliler çekincelerinin nasıl ortadan kaldırılabileceğine dair somut öneriler yapma imkanına sahip olmalıdır. Bizzat öğrenciler de bu sürece dahil edilerek sınıf içinde isimlerini söylemeden çekincelerini ifade edebilmeli, örneğin çıplak insanları gösteren filmlerin ve fotoğrafların kullanımı konusunda görüşlerini belirtebilmelidir. Ancak, kız ve erkek öğrencilerin birlikte ders görmesi halinde kız öğrenciler, cinsiyetle ilgili sorularını prensip olarak sadece kız öğrencilerin bulunduğu homojen bir grupta sormayı ve ele almayı tercih edebilirler. Bu anlayıştan hareketle, örneğin çıplak insanların elle yapılmış resimlerinin kullanılması gibi somut öneriler getirilebilir. Bu noktadan kalkarak, örneğin elden yapılmış. Her halükarda bu konuda, derste kullanılan dilin ve kullanılan eğitim araçlarının daha duyarlı olması gerekliliğine ağırlık vermek gerekir.

Anlaşmazlığı Önleyici Tedbirler ve İşbirliği Yoluyla Müdahale

Esas itibarıyla, okulların, - daha doğrusu semtteki birkaç okulun birlikte hareket ederek anlaşmazlıkları önlemek amacıyla sistemli, uzun vadeli ve uygulanabilir bir işbirliği ağı geliştirmelerinin oldukça uygun olduğu anlaşılmaktadır. Sadece bilgi ve becerisi kanıtlanmış kişilerin (örneğin velilerin geldiği ülkelerin eğitim sistemi ve dini hakkında bilgi sahibi olan iki dilli anadil öğretmenleri, aracı kişiler veya uzman din temsilcilerinin) değil, aynı zamanda

prensip olarak müslüman velilerin de etkin bir şekilde ve sorumluluk üstlenerek bu ağa katılmaları yerinde olur. Bilgi ve becerisi kanıtlanmış kişiler, sadece öğretmenler, veliler ve öğrenciler arasında önemli bir bağ oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda bu ilişkileri geliştirme ve yoğunlaştırma görevine de sahip olmaktadırlar. Böyle bir işbirliği ağını (gerekirse anadilde) yürütebilecek bir şekilde oluşturmak için, velilerin kendi hakları ve yükümlülükleri hakkında bilgilendirilmeleri gerekir.

Acil anlaşmazlık durumlarında (örneğin teneffüslerdeki sorunlu davranışlar, ayrımcı hareketler) olaya yapıcı bir şekilde müdahale edebilmek için, okullarda arabulucu kavga ve tartışma hakemliğinin uygulamaya konması çok yerinde olur. Bu hakemlikte çeşitli din ve kültüre mensup öğrencilere sorumluluk yükleyerek görev verilmelidir. Bundan başka, örneğin sosyal bilgiler, Almanca, ilgili din dersi ve anadil dersi gibi derslerdeki başarılı tecrübelerle dayanarak, ilgili anlaşmazlık konusu derste işlenebilir ve uzman din temsilcileriyle birlikte bilgilendirme ve tartışma etkinlikleri düzenlenebilir.

Hessen Eyaleti'ndeki İslamforum'u destekleyenler:

Christoph Baumann, Eğitim ve Bilim Sendikası, Hessen Eyaleti Şubesi, Frankfurt am Main

Doçent Dr. Dorothea Bender-Szymanski, Almanya Uluslararası Pedagojik Araştırmalar Enstitüsü, Frankfurt am Main

Dr. Yaşar Bilgin, Almanya Türk Vatandaşları Konseyi, Giessen

Dr. Ansgar Koschel, Rabanus Maurus Katolik Akademisi, Frankfurt am Main

Dr. Hüseyin Kurt, Diyanet Türk-İslâm Birliği, Frankfurt am Main

Ramazan Kuruyüz, Hessen İslâm Cemaati, Giessen

Dr. Jürgen Micksch, Groeben Vakfı ve Almanya Kültürlerarası Diyalog Konseyi

Dr. Cornelia Siedlaczek, Katolik Yetişkinler Eğitimi Kurumu, Frankfurt am Main

Frankfurt am Main

Hessen Eyaleti'ndeki İslamforum adlı organizasyon 13 Ekim 2003 tarihinde Frankfurt am Main'da kuruldu. Bu organizasyonda İslâmi grupların, Hristiyan ve Yahudi cemaatlerinin, toplumsal kurumların, bilim dünyasının ve Hessen'deki resmî ve yerel kurumların önemli şahsiyetleri işbirliği içinde çalışmaktadırlar. Bu görüş bildirisinin Arapçaya ve Türkçeye tercüme edilmesi öngörülmüştür.

Bu görüş bildirisini aşağıdaki adresten temin edebilirsiniz:

Groeben-Stiftung , Goebelstr. 21, 64293 Darmstadt,

Tel: 06151-33 99 71, Fax: 06151-3919740,

E-mail: info@interkultureller-rat.de

Bu çalışmma Groeben Vakfı tarafından desteklenmektedir.

Bu görüş bildirisinin çoğaltılması serbesttir.

Çoğaltılan görüş bildirisinin bir nüshasının gönderilmesi rica olunur.